

سخن مدیر مسئول

باید حقایق محیط‌های طبیعی را به رسمیت بشناسیم

هر روز خشک شدن فلان دریاچه، هامون و تالاب از طریق رسانه‌ها به گوش می‌رسد. از شنیدن این خبرها، چه برداشتی داریم و چه سؤالاتی در ذهن ما نقش می‌بندد؟! اصلاً حقایق محیط‌های طبیعی چیست؟ بی‌توجهی به آن چه تبعاتی دارد و چگونه می‌توان این پدیده محیط‌زیستی را مدیریت کرد؟ رویشگاه‌های ماندابی شامل دریاچه‌ها، رودخانه‌ها، چشمه‌سارها، جویبارها، آبشارها، جنگل‌ها و چمنزارهای ماندابی هستند که در هر سرزمین با حضور دائمی آب در آن رویشگاه‌ها به وجود می‌آیند. این رویشگاه‌ها بخشی از زنجیره طبیعی هیدرولوژیک آن سرزمین هستند که تحت تأثیر بارندگی و وجود منابع و مخازن آبی زیرزمینی تبلور پیدا می‌کنند. بنابراین تغییر اقلیم و مدیریت ناپایدار انسان تأثیر مستقیمی بر آورد آبی این رویشگاه‌ها دارد.

خشک شدن چشمه‌سارها منجر به خشکی و کم‌آبی رودخانه‌ها خواهد شد و کم‌آبی رودخانه‌ها، سرانجام مرگ دریاچه‌ها و تالاب‌ها را به همراه خواهد داشت. بنابراین باید بدانیم:

- نخست تمامی این پدیده‌های به‌ظاهر پراکنده در طبیعت بخشی از یک چرخه طبیعی هیدرولوژیک هستند و خسارت به بخشی از آن، به‌هم‌ریختگی کل چرخه را به همراه خواهد داشت.

- دوم اینکه جریان آب در این چرخه و در هر بخشی از آن شامل چشمه‌ها، رودخانه‌ها و دریاچه‌ها، ضرورت اولیه برای ادامه حیات بسیاری از گونه‌های گیاهی، جانوری و موجودات زنده میکروسکوپی است. خشک شدن آنها، مرگ این موجودات را فراهم خواهد کرد. ما هم بخشی از این چرخه حیات هستیم. ایجاد و تغییر در بخشی از آن، خسارت و بحران غیرقابل بازگشتی برای ما و جوامع انسانی به وجود می‌آورد. حضور و جریان آب در این چرخه، خط قرمز ادامه حیات در کره زمین به حساب می‌آید. بنابراین ناچار به پذیرش و رعایت حقایق محیط‌های طبیعی هستیم و انتخاب دیگری نداریم. باید بپذیریم این ما هستیم که باید با کمبود آب کنار بیاییم و با تغییر اقلیم سازگار شویم. معنی سازگاری این است که گزینه توسعه‌ای ما در این راستا باشد که برداشت آب از طبیعت تنها با رعایت این خط قرمز خواهد بود. همچنین شاخص درست برای ارزیابی برنامه‌های توسعه‌ای ما این است که در نهایت با وجود تغییر اقلیم، گرم شدن هوا و کاهش بارندگی، هنوز چشمه‌ها زنده بوده و آب در رودخانه‌ها جریان دارد و دریاچه‌ها و تالاب‌ها بستر حیات موجودات هستند. در نهایت این ما هستیم که در رویارویی با تغییر اقلیم و بحران آب، باید در استفاده از منابع آب عقب‌نشینی کنیم.